

**UCHWAŁA NR LVI/461/2024
RADY MIEJSKIEJ ŁASIN**

z dnia 18 kwietnia 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar
Przemocy Domowej na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Łasin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Janusz Heinrich

¹⁾Dz.U. z 2023 r., poz. 572; Dz.U. z 2023 r., poz. 1463; Dz.U. z 2023 r., poz. 1688

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2024 - 2030

Rozdział 1

Wprowadzenie

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej, ochrona ofiar przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej ma charakter długofalowy. Planowane działania obejmują lata 2024-2030. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 289, 535 i 1606). Definiuje ona pojęcie przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz wobec osób stosujących przemoc domową.

Pozostałe akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc domową to:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- 4) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),

- 5) uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Rozdział 2

Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie powinni być wzorem dla swoich dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości, zrozumieniu, akceptacji. W przypadku dysfunkcji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowanie poszczególnych członków rodziny staje się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy konieczne jest jej zdefiniowanie. Według znowelizowanej definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:*

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,*
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,*
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,*
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,*
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Przemoc w relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej, jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, takiego które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych oraz tragicznych skutków psychologicznych.

Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu były do tej pory często zapomnianymi jej ofiarami. Doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio zaniechtywane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy osób dorosłych. Badania zlecone przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w 2021 r. wykazały, że zdecydowana większość Polaków (81%) potwierdza powyższą tezę. Dlatego też nowelizacja ustawy o przemocy domowej wskazuje, że *przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej*. Ponadto ustawa zdecydowanie rozszerzyła katalog osób doznających przemocy domowej. Według ustawy, kiedy mowa o osobie doznającej przemocy domowej, należy przez to rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,*
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,*
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,*
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,*
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,*
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,*
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,*
- h) małoletniego.*

Z uwagi na to, iż przemoc domowa z reguły ma charakter długofalowy, występuje ona w trzech cyklach. Wyróżnia się tutaj fazę narastającego napięcia, gwałtownej przemocy oraz miodowego miesiąca. Faza narastania napięcia polega w głównej mierze na wzroście napięcia pomiędzy sprawcą i ofiarą. Wśród zachowań sprawcy coraz częściej występuje podirytowanie, rozdrażnienie, gniew. Zdarza się, iż tej fazie przemocy towarzyszą środki odurzające, narkotyki czy też alkohol. Agresor sprawia wrażenie,

jakby nie do końca panował nad swoimi emocjami, a swoje napięcie nieustannie rozładowuje na ofierze, poprzez poniżenie czy krytykę. Następnie w kolejności rozwija się faza gwałtownego napięcia. Występuje w niej eksplozja emocji sprawcy, wpada on w szal, staje się bardzo gwałtowny i nieprzewidywalny. Ofiara, jako że czuje się winna całej tej sytuacji, nieustannie przeprasza stara się łagodzić konflikt, mimo to sprawca i tak przelewa swoją złość wprost na nią. Wybuch zazwyczaj wywołany jest czymś banalnym. Zdarza się tutaj, iż w napadzie gniewu, przy przemocy fizycznej, dochodzi do aktów zagrażających życiu lub zdrowiu ofiary. Po brutalnym ataku, partnerka odczuwa wstyd, strach, bezradność. Ostatnim etapem cyklu przemocy w rodzinie jest faza miodowego miesiąca, nazywana także fazą skruchy. Po rozładowaniu napięcia, sprawca uświadamia sobie co takiego zrobił. Chcąc się zrehabilitować staje się inną osobą, wyraża żal za swoje zachowanie, obiecuje poprawę. W swoim postępowaniu manipuluje uczuciami ofiary. Ona natomiast zaczyna wierzyć, że wcześniejszy akt przemocy już nigdy się nie wydarzy, że był tylko jednorazowym incydentem. Doświadczenia z ostatniego cyklu fazy zwykle utwierdzają sprawcę w przekonaniu, iż ich czyny są bezkarne, a ofiara przy kolejnym ataku również okaże im przebaczenie.

Bardzo trudno jest określić skalę zjawiska przemocy domowej, ponieważ jest to bardzo trudny i wrażliwy temat, którego osoby doznające cierpienia w domu z powodu przemocy w rodzinie nie chcą poruszać, ponieważ wynika to z wielu aspektów takich jak: wstyd, nieufność, bezradność oraz obawa o własne zdrowie i życie. Tylko nieliczne osoby szukają pomocy i wsparcia ze strony innych osób. Należy wpłynąć na podejście ludzi, aby każda krzywdzona w domu osoba miała poczucie pomocy ze strony gminy.

Przemoc w rodzinie:

- jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- jest procesem, który tworzy cykle,
- ma tendencje do powtarzania się i rzadko jest jednorazowym epizodem,
- jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli, dominacji i uległości,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

Przemoc może spowodować oprócz szkód fizycznych również trwałe i rozległe następstwa w psychice człowieka. Z powodu wielu następstw takich doświadczeń cierpią nie tylko ci, którzy są ofiarami, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe:

- poważne obrażenia ciała,
- wzrost częstotliwości objawów związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, pleców),
- przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój,
- niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji,
- zmienność nastrojów, decyzji,
- lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena,
- kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci, które mogą wystąpić to:

- obrażenia ciała,
- życie w poczucie ciągłego strachu i zagrożenia,
- brak poczucia bezpieczeństwa i stabilności,
- liczne schorzenia psychosomatyczne,
- lęk, wstyd, poczucie winy, gniew, agresja, nadpobudliwość.

Przemoc domowa niszczy cały system rodzinny, niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczona przemoc przybiera na sile, utrwała się niosąc konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Rozdział 3

Zadania służb powołanych do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Jednostka organizacyjna pomocy społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 289, 535 i 1606) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 roku w sprawie

procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2023 r., poz. 1870).

Każda z wymienionych instytucji w ramach swoich kompetencji zobowiązana jest do podejmowania działań zmierzających do udzielenia wsparcia osobom doznającym przemocy domowej.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, tworzących Zespół Interdyscyplinarny, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie Grup Diagnostyczno-Pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o procedurze „Niebieskie Karty”, oraz dokumentacji, do pozostałych Zespołów Interdyscyplinarnych biorących udział w procedurze „Niebieskie Karty”;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek Grupy Diagnostyczno-Pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi:

- 1) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;

2) funkcjonariusz Policji.

W sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład Grupy Diagnostyczno-Pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej. W skład Grupy Diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- 1) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) asystent rodziny;
- 3) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- 4) osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- 5) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

W sprawach osób stosujących przemoc domową, pozostających pod dozorem lub nadzorem kuratora sądowego, w skład grupy wchodzi także zawodowy kurator sądowy lub społeczny kurator sądowy.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;

- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Do zadań pracownika socjalnego powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami.

Do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy w szczególności praca z osobą stosującą przemoc domową.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub centrum usług społecznych:

- 1) diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - b) formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 4) zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia

- 5) bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- 7) może prowadzić rozmowy w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonariusz Policji:

- 1) udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 2) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- 3) podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- 4) przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- 5) przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- 6) podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty

sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;

7) dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

8) informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Rozdział 4

Diagnoza zjawiska przemocy

Według danych Komendy Głównej Policji z 2022 r. oraz danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy za lata 2022 i 2023 problem przemocy w rodzinie wygląda następująco:

Dane za rok 2022	Dane KGP	Dane KWP Bydgoszcz	Dane za rok 2023	Dane KWP Bydgoszcz
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	61 645 (w tym 52 569 wszczynających procedurę i 9 076 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	3 157 (w tym 2 726 wszczynających procedurę i 431 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	2 805 (w tym 2 450 wszczynających procedurę i 355 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą	71 631	3 540	Liczba osób doznających przemocy domowej	3 532
Liczba ofiar - kobiet	51 935	2 718	Liczba kobiet	2 401
Liczba ofiar - mężczyzn	8 714	358	Liczba mężczyzn	337
Liczba ofiar - małoletnich	10 982	464	Liczba małoletnich	794
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	62 244	3 180	Liczba osób stosujących przemoc domową	2 833
Liczba podejrzewanych sprawców - kobiet	6 497	258	Liczba kobiet	258
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	55 426	2 913	Liczba mężczyzn	2 575
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	321	9		
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	31 807	1 704	Liczba osób stosujących przemoc domową będącą pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego	1 466
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 872	77	Liczba kobiet	94
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	29 901	1 625	Liczba mężczyzn	1 372
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	34	2		
Liczba dzieci umieszczonych w niezagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	566	40	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej	62

Z uzyskanych danych z KGP wynika, że ponad 70% osób dotkniętych przemocą domową to kobiety. Blisko 90% wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy to mężczyźni. Ponad połowa wszystkich osób podejrzanych o stosowanie przemocy była pod wpływem alkoholu. W garnizonie KWP w Bydgoszczy policjanci wypełnili 3 157 formularzy „Niebieska Karta-A” w 2022 roku oraz 2 805 formularzy „Niebieska Karta-A” w 2023 roku. Odpowiednio 77% i 68% kobiet to osoby doznające przemocy domowej. Ponad połowa sprawców przemocy na terenie podległym KWP w Bydgoszczy była pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego działającego podobnie jak alkohol.

Miasto i Gmina Łasin na dzień 31.12.2023 r. liczy 7407 mieszkańców w tym 3752 kobiet i 3655 mężczyzn. Na terenie Miasta i Gminy Łasin funkcjonują cztery szkoły podstawowe oraz jedna szkoła ponadpodstawowa.

Z pomocy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasinie w 2021 roku skorzystało – 267 rodzin (747 osób) , w roku 2022 – 207 rodzin (542 osób), a w 2023 r. z pomocy MGOPS skorzystało 158 rodzin (476 osób).

Poza pomocą finansową oferowaną przez MGOPS, pracownicy socjalni obejmują pracą socjalną osoby doświadczające przemocy tj. wspierają, wzmacniają pozytywne zachowania prowadzące do prawidłowego wypełniania ról społecznych, motywują do działań mających na celu rozwiązanie problemów. Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Łasinie prezentują się następująco (stan na 31.12.2023 r.):

Działania ZI w ramach procedury „Niebieska Karta”	2021	2022	2023
Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	26	15	24
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	58	56	56
Liczba osób stosujących przemoc domową	25	20	22
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba spotkań Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	40	35	40

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasinie prezentują się następująco (stan na 31.12.2023 r.):

Działania podjęte przez MGKRPA w ramach procedury „Niebieska Karta”	2021	2022	2023
Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” przez przedstawiciela MGKRPA	3	1	4
Rozmowy motywujące w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Łasinie	7	4	5

Liczba wniosków do MGKRPA o objęcie leczeniem odwykowym osób stosujących przemoc domową	4	6	9
Liczba wniosków skierowanych do sądu	2	1	3

Obecnie w strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasinie funkcjonuje dwóch asystentów rodziny. Do zadań asystenta rodzin m.in. należy praca z rodzinami nieradzącymi sobie z wykonywaniem władzy rodzicielskiej i sprawowaniem opieki nad dziećmi. W ostatnich latach coraz częściej w postanowieniach sądów rodzinnych znajdują się zapisy związane z koniecznością zastosowania opieki przez asystenta rodziny. Na terenie Miasta i Gminy Łasin praca asystentów rodziny w ostatnich trzech latach przedstawiała się następująco:

Rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Pod opieką asystenta rodziny	
	Liczba rodzin	Małoletni
Rok 2021	20	78
Rok 2022	21	65
Rok 2023	21	71

Komenda Miejska Policji w Grudziądzu przedstawiła następujące dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie na terenie podległym KMP (miasto i powiat) dla lat 2021, 2022 i 2023 r.:

Rodzaj statystyki	2021	2022	2023
Założone Niebieskie Karty (przez funkcjonariuszy) ogółem,	234	199	209
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej (art. 207 k.k.) ogółem (miasto i powiat),	107	96	93
w tym zakończonych aktem oskarżenia	13	33	34

Prokuratura Rejonowa w Grudziądzu udzieliła następujących informacji o przestępstwach popełnionych z art. 207 kk, zgodnie z właściwością prokuratury dla danego obszaru jej działania, tj.: miasto Grudziądz oraz gminy: Grudziądz, Gruta, Łasin, Rogóźno i Świecie n. Osą.

Dane dotyczące przestępstw popełnionych z art. 207 kk (na terenie działania PR Grudziądz)	2021	2022	2023
Ogółem zawiadomień o przestępstwie z art. 207 kk	148	145	154
w tym:			
zgłoszonych przez osoby	81	82	91
zgłoszonych przez instytucje	67	63	63
Ogółem ilość postępowań o przestępstwa przemocy w rodzinie z art. 207 kk	174	177	154
zakończono:			
aktem oskarżenia	37	53	44
umorzeniem	70	74	61
Odmówiono wszczęcia postępowania	39	46	29
osoby pokrzywdzone z art. 207 kk:			
mężczyźni	21	30	21
kobiety	109	133	112
małoletni	86	78	79
Wnioski o leczenie odwykowe:			
ogółem	11	13	19
w tym:			
w odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie	4	1	16

Dane z Wydziału II Karnego Sądu Rejonowego w Grudziądzu mówią o skali przestępstw popełnionych z art. 207 kk:

Dane dotyczące przestępstw popełnionych z art. 207 kk	2021	2022	I – VI 2023
Ogółem ilość postępowań o przestępstwa przemocy w rodzinie z art. 207 kk	46	50	25
zakończono:			
wyrokiem karnym	38	47	19
w tym: pozbawieniem wolności	21	20	8
ograniczeniem wolności	14	20	9
umorzeniem	7	2	4
wyrokiem uniewinniającym	1	1	2

Dzieci doznające przemocy są bardziej narażone na problemy, które mogą mieć konsekwencje w dalszych latach życia. Zaburzone wzorce często prowadzą do powielania negatywnych działań w życiu dorosłym, dlatego też kadra pedagogiczna musi być niezwykle wyczulona na kwestie przemocy i musi się cały czas w tej materii dokształcać. W okresie trwania dotychczasowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019-2023 przedstawiciele oświaty ustalili dwóch sprawców przemocy w konsekwencji zakładając procedurę Niebieskiej Karty.

Działania w placówkach oświatowych na terenie Miasta i Gminy Łasin obejmują m.in. zajęcia pozalekcyjne, korekcyjne i kompensacyjne, terapie psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne. Warto nadmienić, że szkoły z terenu Miasta i Gminy Łasin corocznie realizują w swoich placówkach programy profilaktyczne dotyczące zjawiska przemocy i uzależnień. W 2023 r. realizowano m.in. *Archipelag Skarbów* – dla uczniów klas VIII, program słowno-muzyczny „Nałogi – droga do nikąd” Jacek Dewódzki Band, biwaki profilaktyczne w Gaju dla dzieci z Szkoły Podstawowej w Szonowie i Łasinie, kolonie letnie z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty i służby zdrowia w czasie obowiązywania dotychczasowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019 - 2023 podnosili swoje kompetencje na szeregu szkoleniach i konferencjach z zakresu występowania problemów alkoholowych i przemocy domowej.

Rozdział 5

Analiza SWOT zjawiska przemocy

Określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń systemu przeciwdziałania przemocy domowej pozwoli na opracowanie potrzeb do prawidłowego zrealizowania Programu, a w szczególności ochrony ofiar przemocy domowej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na	1) niewystarczające upowszechnienie informacji o problemie przemocy domowej

rzecz rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej 2) organizowanie szkoleń dla osób z instytucji pomocowych 3) coraz lepsza komunikacja między instytucjami 4) rozwój poradnictwa dla osób uwięzianych w przemoc 5) coraz większy profesjonalizm osób zajmujących się problemem przemocy 6) programy profilaktyczne realizowane przez szkoły 7) dostępność usług asystenta rodziny 8) włączanie się w kampanie przeciw przemocy domowej 9) umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy 10) istnienie podmiotów dysponujących pracownikami pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy (pracownicy socjalni, dzielnicowi, pedagodzy)	oraz instytucjach działających na rzecz rodzin dotkniętych przemocą 2) zbyt mała ilość kampanii informacyjnych, akcji społecznych dotyczących problematyki przemocy 3) brak na terenie powiatu grudziądzkiego całodobowych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy (hostel dla osób będących w stanie kryzysu funkcjonujący w gminie-miasto Grudziądz, jest dostępny tylko dla mieszkańców miasta) 5) niewystarczający system współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia) 6) zbyt mała ilość szkoleń interdyscyplinarnych dla wszystkich instytucji odpowiedzialnych za problem 7) niewystarczająco drożny system przepływu informacji i właściwej koordynacji działań różnych instytucji i organizacji na rzecz rodzin zagrożonych 8) znikome zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc 9) zbyt mała świadomość sprawców o konsekwencjach swoich działań 10) brak działań informacyjno-profilaktycznych dotyczących problemu przemocy domowej adresowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów 11) przekazywanie zadań dla samorządów bez zabezpieczenia finansowego
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) rosnąca w społeczeństwie świadomość zagrożeń i zapobiegania przemocy domowej 2) zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą 3) stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”	1) wzrost patologii społecznych 2) problem ubóstwa / bezrobocia czynnikiem sprzyjającym przemocy 3) problemy alkoholowe członków rodzin 4) nieskuteczne formy przymusowego leczenia

przez wszystkie instytucje i służby do tego uprawnione	5) pojawiające się nowe źródła uzależnień
4) ścisła współpraca podmiotów, których przedstawiciele powołani zostali do Zespołu Interdyscyplinarnego	6) negatywne wzorce zachowań społecznych
5) popieranie działań przez społeczeństwo podejmowanych przez instytucje na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	7) bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów
6) rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodziny	8) niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, nieumiejętność opiekowania się dziećmi oraz niski poziom wykształcenia
7) prowadzenie licznych akcji edukacyjno-informacyjnych i kampanii wpływających na wzrost świadomości społeczności lokalnej	9) osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak motywacji do pozyskania wsparcia
8) realizacja programów profilaktycznych	10) stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej
9) oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny problemowe	11) nieujawnianie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy
10) ujednolicenie systemu reagowania w sytuacji kryzysowej	12) poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc
11) zwiększenie informacji w mediach na temat problemu społecznego, jakim jest przemoc domowa	13) niedoinformowanie społeczne odnośnie placówek świadczących pomoc osobom krzywdzonym
12) zmniejszenie przyzwolenia społecznego na stosowanie przemocy wobec bliskich	

Rozdział 6

Główny cel Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 na terenie Miasta i Gminy Łasin został opracowany na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 przyjętego Uchwałą nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku. Program zakłada realizację kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań, a także na edukację społeczności

lokalnej w zakresie charakterystyki zjawiska przemocy domowej oraz miejsc i form możliwej pomocy dla osób dotkniętych tym zjawiskiem lub będących jego świadkami.

Cel główny jest realizowany poprzez *cele szczegółowe*:

1. **Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna:** obszar kierowany do ogółu społeczności lokalnej, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.
2. **Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej:** obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.
3. **Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.
4. **Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

NAZWA CELU	KIERUNKI DZIAŁAŃ	REALIZATORZY	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	TERMIN REALIZACJI
1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna: obszar kierowany do ogółu społeczności lokalnej, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.	1.1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na obszarze Miasta i Gminy Łasin 1.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościołami lub związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. 1.3 Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej 1.4. Realizacja programów profilaktycznych, warsztatów dla rodziców, dzieci i młodzieży szkolnej 1.5. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych mających na celu uwrażliwienie i zwrócenie uwagi na temat przemocy wobec seniorów i osób niepełnosprawnych 1.6. Kontynuowanie porozumienia dotyczącego Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii	- Zespół Interdyscyplinarny, - MGOPS, - Policja, - MGKRPA, - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia	- liczba przeprowadzonych lokalnych diagnoz zjawiska przemocy domowej - liczba zrealizowanych działań - liczba osób objętych poradnictwem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej - liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych i edukacyjnych - liczba rodziców, dzieci i młodzieży objętych działaniami programów - liczba osób niepełnosprawnych i seniorów objętych działaniami profilaktycznymi	- środki własne - środki z programów zewnętrznych	- lata 2024-2030 - w zależności od potrzeb

2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej: obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.	2.1 Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Łasinie 2.2 Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych 2.3 Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej 2.4 Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty 2.5 Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez Punkt Konsultacyjny w Łasinie 2.6 Udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej 2.7 Zapewnienie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej	- Zespół Interdyscyplinarny, - Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, - MGKRPA, - MGOPS - Policja - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia	- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” – liczba sporządzonych formularzy Niebieska Karta – A - liczba funkcjonujących Grup Diagnostyczno-Pomocowych - liczba funkcjonujących Grup Diagnostyczno-Pomocowych w rozszerzonym składzie - liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy - liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta – C - liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” ze względu na problem przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, problem wykorzystania seksualnego, problem cyberprzemocy - liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w Punkcie Konsultacyjnym - liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia - liczba wniosków do Sądu	- środki własne - środki z programów zewnętrznych	- lata 2024-2030 - w zależności od potrzeb
--	--	---	--	---	--

			Rejonowego o wgląd w sytuacji dzieci w rodzinie - liczba dzieci zabranych z rodziny w razie zagrożenia zdrowia i życia w związku z przemocą		
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową: obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.	3.1. Działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty” 3.2. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami doznającymi przemocy domowej 3.3. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych 3.3. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do programów psychologiczno-terapeutycznych zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy domowej 3.4 Kierowanie osób stosujących przemoc domową do specjalistów udzielających porad w punkcie konsultacyjnym w Łasinie	- Zespół Interdyscyplinarny, - Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, - MGKRPA, - MGOPS, - Policja - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia	- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty” - liczba wypełnionych formularzy NK – D - liczba postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową - liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową - liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia - liczba zakończonych postępowań	- środki własne - środki z programów zewnętrznych	- lata 2024-2030 - w zależności od potrzeb

			przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania - liczba zastosowanych przez Policję nakazów natychmiastowego opuszczenia mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazów zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia - liczba zastosowanych środków zapobiegawczych przez prokuraturę - liczba zastosowanych przez sąd środków przewidzianych w sprawach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz programach psychologiczno-terapeutycznych - liczba wniosków do MGKRPA o objęcie leczeniem odwykowym osób stosujących przemoc domową - liczba osób stosujących przemoc domową, które skorzystały z porad w punkcie konsultacyjnym - liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”		
4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie	4.1. Podnoszenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej 4.2. Organizowanie i dofinansowywanie	- Zespół Interdyscyplinarny, - MGOPS,	- liczba członków zespołu interdyscyplinarnego uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania	- środki własne - środki z programów zewnętrznych	- lata 2024-2030 - w zależności od potrzeb

umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	specjalistycznych szkoleń i konferencji dla przedstawicieli instytucji i służb współtworzących system m.in. pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pedagogów, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia, członków MGKRPA i ZI 4.3. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia	- Policja, - MGKRPA, - placówki oświaty, - placówki służby zdrowia	przemocy domowej - liczba członków grup diagnostyczno-pomocowych uczestniczących w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba instytucji i służb z terenu Miasta i Gminy Łasin biorących udział w szkoleniach - liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego - liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych		
---	---	---	--	--	--

Rozdział 7

Monitoring i ewaluacja Programu

1. Monitorowanie programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łasinie na podstawie zebranych informacji przekazywanych przez jednostki uczestniczące w realizacji.
2. Do 31-go marca każdego roku Zespół Interdyscyplinarny wraz z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łasinie dokona ewaluacji programu za poprzedni rok kalendarzowy i przedłoży Burmistrzowi Miasta i Gminy Łasin wnioski i rekomendacje dotyczące funkcjonowania programu.